

Faglig læsning i Randers - en opgave for alle team på alle skoler

Af MERETE HAVGAARD, adjunkt, CVU Sjælland/ Haslev Seminarium

En Eva-rapport om kvalitetssikring førte til fokus på faglig læsning

Randers kommune har i skoleåret 06/07 sat særligt fokus på faglig læsning.

Alle team på alle klassetrin på alle kommunens 26 folkeskoler vil i løbet af skoleåret sætte faglig læsning på skoleskemaet. Den konkrete udformning af læse-projekterne har i høj grad været op til de enkelte team på skolerne. Nogle team har kastet sig over et konkret emne, fx sund kost, og ladet det være rammen, hvori faglig læsning kunne indgå. Andre har mere direkte fokuseret på faglig læsning, fx taget disciplinen "instruktionslæsning" op i hjemkundskab og arbejdet med, hvordan madopskrifter læses mest hensigtsmæssigt.

I en anden artikel her i tidsskriftet beskriver vi nærmere et konkret projekt om faglig læsning fra Vestervangsskolen i Randers.

Ved at gøre det til en fælles team-opgave har man fra kommunens side villet sikre, at der blandt lærerne foregik et fagligt samarbejde og udveksling af viden - på tværs af fagene. Desuden ville man gerne ændre synet på faglig læsning, så det ikke længere udelukkende er dansklærerens ansvar, men derimod en fælles opgave for alle skolens lærere.

Hvorfor faglig læsning?

Baggrunden for at lægge mere vægt på faglig læsning skyldtes to forhold: For det første den generelt øgede opmærksomhed mod læsning og de konsekvenser, som manglende skrive- og læsefærdigheder kan medføre. Bl.a. PISA-undersøgelsen har jo i høj grad

bragt dette på mediernes dagsorden. For det andet havde man i Randers en opfattelse af, at man lå i "middel-området" med hensyn til læsning. Hverken alarmerende dårligt, men heller ikke helt i top. Noget kunne forbedres.

Det særlige ved læse-projektet i Randers er, at man har haft alle årgangene med, dvs. ikke blot har rettet opmærksomheden mod begynderundervisningen, men også i høj grad den fortsatte læsning. Selv gode læsere kan jo "tabes", hvis de ikke holder deres læseform ved lige og arbejder med forskellige læsestrategier og genrer. Det er ikke nok blot at knække koden. Der skal arbejdes med læsning i forskellige sammenhænge og i forskellige fag, for der er forskel på fagsproget og genrevalget i fx matematik og historie.

I Randers har man ikke set løsningen som flere timer til dansk eller til danskfaglige læsekurser, men netop at få koblet læsning med de forskellige fag.

Hvordan kom man i gang?

Randers kommunen har i samarbejde med Pædagogisk Center taget initiativet til dette løft til den faglige læsning. Startskuddet kom dog fra en helt anden side, nemlig en EVA-rapport (EVA: Danmarks Evalueringsinstitut) hvor Randers blev opfordret til at arbejde mere med kvalitetssikring og generelt styrke den skriftlige dokumentation i forbindelse med evaluering på forskellige niveauer i folkeskolen. Denne overordnede henstilling førte til, at kommunen nedsatte et arbejdsudvalg, der i samarbejde pegede på, at faglig læsning kunne være et felt, hvor rammerne for skriftlig evaluering, blev prøvet af.

Hvad sagde lærerne?

Ideen om projektet med faglig læsning kom altså "oppe fra" og det medførte ifølge Kirsten Mortensen, souschef og udviklingskonsulent i Pædagogisk Center, Randers, lidt skepsis i begyndelsen. Det var dog ikke projektets indhold, faglig læsning, lærerne opponerede imod, men derimod den forholdsvis faste evalueringsramme.

De fleste lærere tog godt imod projektet, men var også glade for at blive tilbudt efteruddannelse inden for området, for det er ikke altid at faglærere inden for fx det naturvidenskabelige fagområde har haft særlig meget fokus på fagsprog og faglig læsning i deres uddannelsesforløb. Pædagogisk Center tilbød derfor kurser om "Læsning i fagene". Her har man bl.a. inddraget teori om faglig læsning fra Liv Engen, Merete Brudholm og Elisabeth Arnbak. Pædagogisk Centers rolle har desuden været at gøre lærerne opmærksom på de materialer om faglig læsning, der allerede eksisterer på markedet, og give dem ideer til, hvordan de kan bruges. Det har været vigtigt, så de pågældende lærere ikke følte, at opgaven var uoverskuelig, og at den ikke som udgangspunkt krævede, at de skulle udvikle deres eget undervisningsmateriale. På nogle skoler fungerede Kirsten Mortensen også som faglig sparingspartner, dvs. hun gav lærerne meget konkrete ideer til undervisningsforløb og gjorde lærerne opmærksomme på, hvilken sproglig formidling der ligger i fx en problemorienteret matematikopgave. Man kan blive "fagblind" og overse det særlige fagsprog og de genrer, ens eget fag typisk benytter sig af.

Hvad med fremtiden?

Kirsten Mortensen ser gerne, at projektet får lov at køre længere end det ene skoleår, der umiddelbart er afsat. Hun håber, at det i højere grad bliver en integreret del af hverdagen og fx tænkes sammen med udarbejdelsen af elevplaner.

